

תפ"ח 12421/08/20 - מדינת ישראל נגד עמיר ברכאת, פרח ברכאת

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 12421-08-20 מדינת ישראל נ' ברכאת(עציר) ואח'
תיק חיצוני: 344842/2020

לפני הרכב כבוד השופטים: יחיאל ליפשיץ [אב"ד] גלית ציגלר, שמואל מנדלבוים
המאשימה מדינת ישראל

נגד הנאשמים
עמיר ברכאת
פרח ברכאת (עציר)

החלטה

- נגד הנאשמים הוגש כתב אישום המייחס להם עבירה של רצח בצוותא חדא לפי סעיף 300(א) וסעיף 29 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: סעיפי האישום).
- ביום 14.11.21 סיימה התביעה את הבאת ראיותיה בהכרזה אלו עדי, וביום 29.11.21 הגישו הנאשמים בקשה ע"פ סעיף 158 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982, לפיה הם אינם צריכים להשיב לאשמה המיוחסת להם בסעיף הרצח שבכתב האישום, מפני שאין בראיות המאשימה כדי להוכיח את אשמתם בעבירה זו.
- לטענת ב"כ הנאשמים ראיות המאשימה אינן מספיקות כדי להוכיח את יסודות עבירת הרצח, בשעה שלא הוכחה המחשבה הפלילית הנדרשת בסעיפי האישום שעניינה "אדישות" ("שוויון נפש") לאפשרות גרימת מות המנוח כתוצאה ממעשי הנאשמים. הבקשה כוללת טענות עובדתיות באשר להתרחשות שבה תקפו הנאשמים את המנוח, וטענות לגבי הקשר בין אירוע זה לבין מותו של המנוח לאחר מכן. בין היתר נטען, שהפגיעה שפגעו הנאשמים במנוח - בין אם נעשה שימוש באבן אם לאו - לא הותירה כל סימן חבלה חיצוני כך שהם לא יכלו לצפות את הפגיעה בטחול או את תוצאותיה שהובילו למותו. בהקשר זה סמך ב"כ הנאשמים את טיעוניהם בעיקר על עדותה של המומחית **ד"ר מאיה פורמן**, אשר ניתחה את המנוח וקבעה את סיבת מותו, תוך שהפנה לאמירות שונות של העדה המלמדות שמוות כתוצאה מפגיעה בטחול הוא בלתי צפוי ולרוב אף פגיעה כזו אינה מהווה סכנת חיים; וכן לעדותו של עד הראייה **מוחסן ח'טיב**, הקשורה ללוח הזמנים בין בריחת המנוח מהנאשמים והחיפוש שהם ערכו אחריו משך כ-4 דקות (בטיעון שרצו לסייע לו), ועד שנמצא המנוח על הכביש בתחתית המטע - כשלטענת ב"כ הנאשמים משך הזמן וחוסר הידיעה על מה שקרה בו בשטח סלעי וקשה (שיכול ונפל) מצביע על המסקנה שמות המנוח היה בלתי צפוי ומרוחק ממעשי הנאשמים, כך שהאשמתם באדישות היא "הוזלת עבירת הרצח", ואף ספק אם מתקיים בהם יסוד של קלות דעת או רשלנות, וייתכן שאף נוצר גורם זר שהתערב וגרם למוות.
- המאשימה ביקשה לדחות את הבקשה וטענה כי הציגה ראיות מספיקות כדי להוכיח את סעיפי האישום.

המיוחסים לנאשמים, תוך שהפנתה בהרחבה לפסיקה בעניין טענת "אין להשיב לאשמה", והדגישה כי בשלב זה של ההליך די בקיומן של ראיות דלות ובסיסיות להוכחת יסודות העבירה המיוחסת לנאשמים כדי לחייבם להשיב לאשמה. עוד צוין, כי אין לבחון את משקלן של הראיות והן אף אינן מאבדות את ערכן הלכאורי גם אם קיימות ראיות המחלישות או סותרות אותן. ב"כ המאשימה הדגיש כי בית המשפט אינו נדרש לדון כבר עתה ביסוד הנפשי של העבירה המיוחסת לנאשמים, וניתן להסתפק בקיומה של התשתית העובדתית המבססת את העבירה וזו מצויה בראיות שהוגשו. כך, עדותה של ד"ר פורמן לגבי טיב הפגיעה ומשמעותה וכך גם כל העדויות האחרות שנשמעו, המוכיחות את האלימות הקשה שהפעילו הנאשמים כלפי המנוח לרבות השימוש באבן, את הימלטות המנוח שנס על נפשו מפני הנאשמים, את ה"מרדף" שנערך אחריו בתוך מטע הזיתים, אשר נפסק רק משום שהנאשמים לא הצליחו למצוא אותו. לטענת ב"כ המאשימה, די בראיות הללו, כדי להוכיח שמותו של המנוח נגרם כתוצאה ממעשי הנאשמים וכדי ללמד על הלך נפשם, מודעותם ולכל הפחות אדישותם לתוצאה של מעשיהם. ב"כ המאשימה הוסיף כי אף אם לא יוכח היסוד הנפשי של אדישות כנטען, הרי שהראיות נגדם מבססות עבירות אחרות - ולכל הפחות עבירת המתה בקלות דעת או חבלה בכוונה מחמירה - ומפניהן עליהם להתגונן ולהשיב לאשמה.

5. בתשובתו חזר ב"כ הנאשמים על עיקרי טענותיו, והדגיש את חובתה של התביעה לשקול את סעיף העבירה ההולם את נסיבות המקרה, ולא לנצל את כוחה כלפי הנאשמים ולייחס להם דווקא את העבירה החמורה ביותר מפניה יצטרכו להתגונן.

דין ומסקנות

6. לאחר ששקלנו את טענות הצדדים ועיינו בחומר הראיות, הגענו למסקנה כי יש לדחות את בקשת הנאשמים;

נימוקינו יובאו בקצרה בהתחשב בשלב הדיוני בו נמצא ההליך.

7. סעיף 158 לחסד"פ קובע כי **"נסתיימה פרשת התביעה ולא הוכחה האשמה אף לכאורה, יזכה בית המשפט את הנאשם - בין על פי טענת הנאשם ובין מיוזמתו - לאחר שנתן לתובע להשמיע את דברו בענין...".** (ההדגשות אינן במקור).

משמע, על התביעה להביא **"ראיות לכאורה"** להוכחת האשמה המיוחסת לנאשם, ורק אם לא עמדה בנטל זה זכאי הוא לטעון כי אינו חייב להשיב לאשמה, והתוצאה תהיה שבית המשפט יזכה את הנאשם מהמיוחס לו.

על פניו ומלשון הבקשה (סעיף 35) - **"יודעים הנאשמים כי קבלת הטענה לא תביא לזיכויים על אתר, אלא ימשך המשפט שמא ימצאו הנאשמים אשמים בעבירה פחותה..."** ברור כי הם אינם מבקשים לזכותם אלא שלא להשיב ספציפית לאשמת הרצח שבכתב האישום (אלא לעבירה קלה יותר), אלא שזו תוצאה שאינה מתיישבת עם לשון החוק ולא לכך נועד סעיף 158.

נפנה בהקשר זה לע"פ 732/76 **מדינת ישראל נ' רפאל כחלון**, שם נקבע:

"כאשר הראיות שהובאו מוכיחות לכאורה את ביצועה של עבירה, השונה מן העבירה המיוחסת לנאשם בכתב האישום, אם כי היא חופפת אותה בחלק מיסודותיה העובדתיים והמשפטיים... רשאי בית המשפט לדרוש מן הנאשם, בנסיבות כגון אלה, כי ישיב לאשמה השונה מזו שיוחסה לו בכתב-האישום ובלבד שהוכחה לכאורה בדבר ביצועה עולה מן הראיות שהובאו..."

די היה בכך כדי לדחות את הבקשה.

8. גם לגופו של ענין דין הבקשה להידחות; ב"כ הנאשמים הפנה בהרחבה ליסוד הנפשי הדרוש להרשעה בעבירת הרצח, כשלטענתו אין ראיה המוכיחה שמעשי הנאשמים גרמו למותו של המנוח או ראיה המוכיחה שהם היו מודעים או ידישים לאפשרות תוצאת המוות, וזאת בהתבסס על חלק מראיות המאשימה ותוך העלאת טענות עובדתיות באשר להשתלשלות האירועים שהובילו למותו של המנוח. אלא שגרסה עובדתית על מעשי הנאשמים ועל מה שאירע אמורה להישמע מפי הנאשמים עצמם במסגרת פרשת ההגנה ולא מפי בא כוחם, ובית המשפט אינו אמור לשקול תרחישים עובדתיים אפשריים (ראו לדוגמה סעיפים 7, 15 ו-28 לבקשה).

יתרה מכך, כיצד אמור בית המשפט לקבוע ממצאים באשר להלך הנפש של הנאשמים אם הם לא יעידו על כך ויחקרו בחקירה נגדית, שהרי רק בדרך זו תוכל גרסתם להישקל לאור הראיות שהובאו ע"י התביעה (ראו לדוגמה סעיפים 12, 15 ו-19 לבקשה בקשר להלך נפשם של הנאשמים בזמן האירוע).

כמו כן, בית המשפט אינו נדרש בשלב זה לסטיגמה הפלילית הקשורה בעבירה המיוחסת לנאשם ולא אמור לבחון פגמים בהתנהלות התביעה - אם בכלל קיימים כאלו.

כזכור, סעיף 158 קובע את מבחן ה"ראיות לכאורה" - לפיו נקודת המוצא היא שאם בסופו של דבר ייתן בית המשפט אמון בראיות התביעה ניתן יהיה להרשיע הנאשמים לפיהן, כאשר לצורך כך די בראיות בסיסיות ואף דלות שיוכיחו את היסודות המרכזיים של האישום: "בית-המשפט לא יטה אוזן קשבת לטענה שלפיה אין להשיב לאשמה אם הובאו ראיות בסיסיות, אם כי דלות, להוכחת יסודותיה של העבירה שפרטיה הובאו בכתב-האישום..."

אין לדקדק בשלב דיוני זה כחוט השערה ולערך בדיקה מסועפת כדי להסיק אם אכן הוכח לכאורה כל פרט שולי וכל יסוד מישני מאלה שהוזכרו באישום. די בכך שיהיו ראיות לכאורה לגבי היסודות המרכזיים של האישום "...".

(ע"פ 732/76 מדינת ישראל נ' כחלון, פ"ד לב(1) 170, בעמוד 179-180; ראו גם י' קדמי "על סדר הדין בפלילים", חלק שני, (מהדורה מעודכנת, תשס"ט-2009) עמודים 1445-1455 "להלן: י' קדמי")

וכן:

"הטענה של אין להשיב לאשמה נבחנת בהנחה שהראיות שבאו לחובת הנאשם- ואפילו המדובר אך ב"חלקים"

או ב"שברים" של עדות או בראיות העומדות בסתירה לראיות אחרות- תזכנה במלוא האמון והמשקל הראייתי" (י' קדמיעמוד 1450 ולהפניות שם).

8. בענייננו הביאה התביעה ראיות מספקות הקושרות את הנאשמים לאירוע בו הוכה המנוח על ידם ובסופו מצא את מותו, והוכחו לכאורה היסודות העובדתיים המרכזיים הקשורים בכתב האישום, כאשר שאלת היסוד הנפשי הנגזרת גם מהנתונים העובדתיים תצטרך להבחן בסופו של דבר ע"פ מכלול הראיות לרבות גרסת הנאשמים על ההתרחשויות.

נוכח כל האמור הבקשה נדחית.

נוכח דחיית הבקשה הדיון הקבוע ליום 24.2.22, לתחילת פרשת ההגנה, יתקיים כסדרו.

המזכירות תשלח ההחלטה לב"כ הצדדים.

ניתנה היום, ט' אדר א' תשפ"ב, 10 פברואר 2022, בהעדר הצדדים.

ש. מנדלבום, שופט

ג. ציגלר, שופטת

**י. ליפשיץ, שופט
[אב"ד]**